

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε.
Εαρινό εξάμηνο 2006

Μάθημα: **Γενική Γλωσσολογία**
Διδάσκων: Σπύρος Α. Μοσχονάς
Καλαμιώτου 2, 5^{ος} όροφος
τηλ. 210 – 36 89 259
Ώρες συνεργασίας: Τρίτη 1-3
e-mail: smoschon@media.uoa.gr
www.media.uoa.gr/people/smoschon

Θέματα των παραδόσεων

Παρουσιάζονται βασικές έννοιες και αρχές της επιστήμης της γλωσσολογίας. Εισάγονται στοιχεία Φωνητικής-Φωνολογίας, Μορφολογίας, Σύνταξης, Σημασιολογίας και Πραγματολογίας. Ειδικότερα εξετάζονται τα ακόλουθα θέματα:

1. Γενικά θέματα
  - 1.1. Αρχές της νεότερης γλωσσολογίας. Γενικά χαρακτηριστικά των γλωσσών. Ιδιότητες των γλωσσικών σημείων
  - 1.2. Συνταγματικές – παραδειγματικές σχέσεις. Η έννοια της ‘αξίας’
  - 1.3. Η έννοια του ‘συστήματος’. Λόγος-γλώσσα-ομιλία (F. de Saussure). Γλωσσική ικανότητα-εκτέλεση (N. Chomsky)
2. Επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης
  - 2.1. Φωνητική-Φωνολογία. Φθόγγοι και φωνήματα. Φωνητική-φωνολογική μεταγραφή. Φωνολογικοί κανόνες. Γραπτός και προφορικός λόγος
  - 2.2. Μορφολογία. Μορφές και μορφήματα. Τυπολογία γλωσσών
  - 2.3. Σύνταξη. Κανόνες φραστικής δομής
  - 2.4. Σημασιολογία. Τα είδη της ‘σημασίας’. Λεξικές και προτασιακές σημασιολογικές σχέσεις
  - 2.5. Πραγματολογία. Αναφορά και δείξη. Προϋποθέσεις. Υπονοήματα. Λεκτικές πράξεις

Αξιολόγηση

1. Τελικές εξετάσεις: 100%
2. Εργασία (40%) + Τελικές εξετάσεις (60%)

Διδακτικά εγχειρίδια

- Ει. Φιλιππάκη-Warburton, *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία*. Αθήνα: Νεφέλη, 1992 (κεφάλαια 1-5, **σσ. 13-136**, και κεφάλαια 9-10, **σσ. 263-315**).
- P. Mackridge, *Η νεοελληνική γλώσσα*, μτφ. Κ. Ν. Πετρόπουλος. Αθήνα: Πατάκης, 1990.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

- R. Dirven & M. Verspoor, *Γνωστικές αναζητήσεις στη γλώσσα και στη γλωσσολογία*, μτφ.-προσαρμογή-επιμ. Α. Αθανασιάδου & Μ. Μηλαπίδης. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2004.
- D. Holton, P. Mackridge & Ει. Φιλιππάκη-Warburton, *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας*, μτφ. Β. Σπυρόπουλος. Αθήνα: Πατάκης, 1999.
- Θ. Παυλίδου, *Επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1995 / Αθήνα: Επίκεντρο, 2005.
- Ευ. Πετρούνιας, *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*. Μέρος Α': *Θεωρία*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 1984. Μέρος Β': *Ασκήσεις – Θεματικός κατάλογος*, Θεσσαλονίκη: Ζήτη, 1997.
- J. Lyons, *Εισαγωγή στη γλωσσολογία*, μτφ. Μ. Αραποπούλου κ.ά., επιμ. Γ. Καρανάσιος. Αθήνα: Πατάκης, 1995.
- J. Lyons, *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία*, μτφ. Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Ζ. Γαβριηλίδου & Α. Ευθυμίου, Αθήνα: Μεταίχμιο, 2002.
- A. Martinet, *Στοιχεία γενικής γλωσσολογίας*, μτφ. Α. Χαραλαμπίδου. Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 1987².
- G. Mounin, *Κλειδιά για τη γλωσσολογία*, μτφ. Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη. Αθήνα: Μ.Ι.Ε.Τ., 1984.
- Γ. Μπαμπινιώτης, *Θεωρητική γλωσσολογία: Εισαγωγή στη σύγχρονη γλωσσολογία*. Αθήνα, 1980.
- Μ. Τριανταφυλλίδη κ.ά., *Νεοελληνική Γραμματική (της Δημοτικής)*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, 1978 [1^η έκδ. 1941].
- F. de Saussure, *Μαθήματα γενικής γλωσσολογίας*, μτφ. Φ. Αποστολόπουλος. Αθήνα: Παπαζήσης, 1979.